

ЮРІЙ
ШЕМШУЧЕНКО

Вибране

Київ
"Юридична думка"
2005

ОСНОВНІ ВІДОМОСТІ

УДК 082.2
ББК Х.д183
Ш46

Рекомендовано до друку
Вченою радою Інституту держави і права
ім. В. М. Корецького НАН України

Шемшученко Ю. С.
Вибране. - К: ТОВ "Видавництво "Юридична думка", 2005. - 592 с. (+ фото-архів).
ISBN 966-8602-25-0

У книзі зібрані наукові та публіцистичні праці відомого українського правознавця — директора Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, академіка НАН України та Академії правових наук України, іноземного члена Російської Академії наук, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки Юрія Сергійовича Шемшученка. Більшість із них була опублікована після проголошення незалежності України і становить інтерес у сучасний період. Вміщено також нарис про вченого та загальний список його праць.

Видання присвячено 70-річчю від дня народження автора.

ББК Х.д183

ISBN 966-8602-25-0

© Ю. С. Шемшученко, 2005
© ТОВ «Видавництво
«Юридична думка», 2005

ПОПЕРЕДНЄ СЛОВО АВТОРА

Більшу частину свого життя я віддав юридичній науці. У системі інших суспільних наук вона є найбільш політизованою, бо має справу з такими політичними категоріями, як «держава», «право», «закон». Потенційні можливості цієї науки в науково обґрунтованому формуванні правової держави і розвинутого громадянського суспільства практично безмежні. Але використовуються вони недостатньо. І в цьому не вина юридичної науки.

У своїй творчій діяльності я намагався керуватися не тимчасовими політичними міркуваннями, а принципом об'єктивності юридичної науки, її корисності для теорії та практики. Не все сталося, як гадалося. Але я вдячний долі за те, що в міру своїх можливостей протягом 40 років вірою і правдою робив і роблю те, що було і є сенсом мого життя.

У цій книзі зібрана тільки частина моїх правознавчих праць (фрагменти з монографій і підручників, статті, доповіді на наукових конференціях тощо). У своїй більшості вони були написані і опубліковані після проголошення незалежності України. Ці праці не втратили свого значення і в сучасний період. Вони стосуються складних процесів державотворення і правотворення в нашій країні, містять рекомендації щодо удосконалення правового регулювання суспільних відносин і підвищення ефективності застосування чинного законодавства, посилення ролі права у суспільному житті.

Структурно книга побудована не за хронологічним, а предметним принципом. Спочатку подаються праці наукового характеру (про історію розвитку і сучасний стан юридичної науки та освіти в Україні). Далі вміщено праці з питань загальної теорії держави і права, конституційного права і прокурорського нагляду, кооперативного, земельного та екологічного права, міжнародного та європейського права, історії держави і права.

Частину книги становить мій публіцистичний доробок: розвідки та есе про відомих юристів, історичних діячів, представників культури. Персоналії на моїх попередників по інститутському директорському кріслу, академіків Володимира Михайловича Корецького і Бориса Мусійовича Бабія, мого вчителя, професора Анатолія Павловича Таранова, а також академіків Російської академії наук Володимира Миколайовича Кудрявцева та Бориса Миколайовича Топорніна написані спеціально до цієї книги і публікуються вперше. Завершується книга загальним списком моїх наукових та інших праць, опублікованих за всі роки творчої діяльності.

Вміщені у книзі праці подані мовою оригіналу (українською чи російською), за необхідності зроблені відповідні пояснення. Деякі роботи зазнали скорочення. Стилiстична правка текстiв — мiнiмальна.

Висловлюю щире вдячність авторам вступної статті про мене — моїм друзям і колегам — членам-кореспондентам НАН України і академікам Академії правових наук України Віктору Васильовичу Цветкову та Віталію Івановичу Семчику, моїй вірній дружині Інні Василівні за терпіння, видавництву «Юридична думка» та його директорів — моєму синові Олегові, які потурбувалися про якісне видання цієї книги, а також усім, хто словом і ділом сприяв її виходу у світ.

Юрій Шемшученко

ЗМІСТ